

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Email: nst@nst.dk

BORGMESTEREN
Viborg Kommune

Prinsens Alle 5
8800 Viborg

Tlf.: 87 87 87 87

Viborg Kommunes høringssvar til udkast til forslag til lov om ophævelse af lov om Udnyttelse af Vandkraften i Gudenaa, Deres j.nr. NST-400-00068.

Dato: 25-09-2013

Sagsnr.: 13/71998
Sagsbehandler: vproc

Direkte tlf.: 87 87 55 55
Direkte e-mail: roc@viborg.dk

Viborg Byråd behandlede i sit møde den 25. september 2013 *Udkast til Forslag til Lov om ophævelse af lov om udnyttelse af vandkraften i Gudenaa.*

Behandlingen af udkastet til lovforslag er foretaget i forlængelse af, at Naturstyrelsen den 17. maj 2013 orienterede Borgmesteren i Viborg om den planlagte fremtidige regulering af Tangeværkets drift og anlæg, i forbindelse med at den gældende lov udløber den 8. januar 2014.

Byrådets vurdering af lovforslaget

Viborg Byråd finder, at der i udkastet til lovforslag er en række primært juridiske forhold, som Viborg Kommune som myndighed har behov for at få præciseret i loven.

Indledningsvis vil vi dog bemærke, at vi undrer os over, at de svar, som Viborg Kommune, andre myndigheder og interessenter, har afgivet i forbindelse med høringen af de statslige vandplaner, ikke i højere grad ses afspejlet i udkastet til lovforslag.

For en god ordens skyld skal vi gentage, hvad Viborg Byråd blandt andet på baggrund af en grundig borgerinddragelse i november 2011 i et supplerende svar til tidligere afgivet høringssvar valgte at svare Naturstyrelsen i spørgsmålet om Gudenåens passage ved Tange Sø.

Byrådets vurdering af borgerinddragelsen

Borgerinddragelsen har vist, at der er mange forskelligartede interesser i spørgsmålet om Gudenåens passage ved Tange Sø.

Interesserne spænder over de interesser, der taler for bevarelse af Tangeværket og kulturhistorien, de som ønsker bevarelse de mange forskellige måder at bruge søen på, samt de som ønsker at genskabe en tilstrækkelig fiskepassage og de som ønsker at genetablere Gudenåens oprindelige løb.

Bortset fra de, som ønsker en bevarelse af de nuværende forhold, og de som ønsker at genetablere Gudenåens oprindelige løb, behøver de mange tilkendegivelser ikke nødvendigvis at udelukke hinanden.

På den baggrund foreslår Byrådet, at følgende punkter indgår i Statens overvejelser i forbindelse med fastlæggelsen af de endelige krav til faunapassage ved Tangeværket:

- At det er en grundlæggende forudsætning for Viborg Kommune, at Tange Sø ønskes bevaret i sin nuværende form og omfang
- At Byrådet vurderer, at de mange forskellige interesser ikke nødvendigvis udelukker hinanden
- At Byrådet anbefaler, i den videre proces, at tilstræbe en både-og-løsning, som tilgodeser flest mulige interesser.
- At staten i det videre arbejde også inddrager de bemærkninger og den viden, Viborg Kommune har genereret under borgerinddragelsen.

Om udkastet til lovforslag i øvrigt, har Viborg Byråd følgende bemærkninger:

Det er væsentligt både i forhold til Gudenåcentralens interesser, natur- og miljøinteresser i området og Viborg Kommunes rolle som myndighed, at afgørelserne om Gudenåcentralens fremtidige drift hviler på et klart beslutningsgrundlag.

Som det fremgår af nedenstående bemærkninger, er der en række fortrinsvis juridiske spørgsmål, der bør afklares nærmere. Viborg kommune forventer, at Miljøministeriet gennemfører denne afklaring inden en endelig vedtagelse af loven.

Viborg Kommune finder desuden, at der i lovforslaget skal indarbejdes bestemmelser om et særbidrag fra Gudenåcentralen til åens vedligeholdelse fra Silkeborg til Randers, idet Gudenåcentralen fortsat vil have de samme rettigheder som hidtil.

Alternativt kan kommunerne af staten kompenseres for at overtage vedligeholdelsen.

Bemærkninger primært i forhold til det juridiske grundlag

Baggrund for Byrådets bemærkninger

Naturstyrelsen har i et notat af 19. april 2013 vurderet det retlige grundlag for Tangeværket ved udløb af koncessionen eller ophævelse af Tangeloven. Notatet er baseret på en vurdering fra Kammeradvokaten, dateret den 3. april 2013.

Det er Miljøministeriets vurdering, at værket vil kunne fortsætte driften efter koncessionens ophør i medfør af de regler, der vil gælde herfor, således at ophævelsen af koncessionen ikke i sig selv vil have nogen praktisk betydning for værkets fremtid.

Ifølge lovbemærkningerne vil lovforslaget have "*visse begrænsede administrative konsekvenser for Viborg Kommune*".

Det er således Naturstyrelsens samlede vurdering, at den relevante lovgivning ikke umiddelbart er til hinder for, at Tangeværket vil kunne beslutte at fortsætte driften efter koncessionens ophør. Det er på denne baggrund Byrådets udgangspunkt, at det med lovgivningens udformning eller på anden vis skal sikres, at Viborg Kommune ikke bliver erstatningspligtig eller økonomisk belastet af den nye lovgivning.

Nedenfor uddybes disse synspunkter, og der vedlægges desuden et notat, der mere detaljeret gennemgår problemstillingerne.

Overordnede konsekvenser

Når en tilladelse udløber, og der søges om en fornyet tilladelse, skal myndigheden meddele en ny tilladelse, med mindre væsentlige samfundsmæssige interesser taler imod det.

Det er Viborg Kommunes foreløbige vurdering, at ophøret af koncessionen må sidestilles med ethvert andet ophør af en bestående tilladelse, og at Tangeværket bl.a. på denne baggrund og med udgangspunkt i Natur- og Miljøklagenævnets praksis i sammenlignelige sager, vil have et berettiget krav på en tilladelse til at benytte alt vandet i Gudenåen - dog med undtagelse af de vandmængder, der skal anvendes i allerede etablerede fiskepassager. Dette indebærer også, at en eventuel fremtidig vandafgivelse til en eventuel ny faunapassage vil berettige værket til en erstatning.

Staten er i medfør af miljømålslovens bestemmelser vandplanmyndighed og ansvarlig for vandplanlægningen og fastsættelsen og finansieringen af den nødvendige indsats for at nå de fastlagte miljømål. Da en formel stillingtagen og en eventuel indsats for at kunne nå vandrammedirektivets miljømål, er udskudt til næste planperiode, er det Viborg Kommunes foreløbige vurdering, at kommunen, ikke i sine afgørelser skal fastlægge vilkår, der sikrer, at der kan etableres en ny faunapassage.

Tangeværket gennemfører og finansierer i dag vandløbsvedligeholdelsen i Gudenåen fra Silkeborg til Randers. Kommunen vurderer, at denne forpligtelse vil bortfalde ved Tangelovens ophævelse og overgå til de respektive kommuner.

Viborg Kommune forventer, at det afklares hvorvidt ovenstående vurderinger er korrekte inden en endelig vedtagelse af loven.

Yderligere forhold til afklaring

Viborg Kommune finder desuden, at en række andre forhold bør belyses nærmere:

- Når Tangeværket efter forslaget skal godkendes, vil anlægget efter kommunens vurdering forudsætte en formel godkendelse af det bestående anlæg efter vandløbsloven. De nærmere juridiske aspekter i forhold til klagemulighederne ved en sådan afgørelse ønskes afklaret.
- Miljøstyrelsen har tidligere i en behandling af en klage over en vandindvindingstilladelse til indvinding af vand til en vandmølle afgjort, at der ikke her skulle meddeles en vandforsyningstilladelse, når vandet anvendes som drivkraft. Lovbemærkningerne til det aktuelle lovforslag forholder sig ikke til dette spørgsmål, de juridiske aspekter heraf bør derfor afklares nærmere.
- Tilladelser til indvinding af overfladevand efter vandforsyningsloven er tidsbegrænsede og kan højst meddeles for en 10-årig periode. I bemærknin-

gerne til lovforslaget konkluderes det imidlertid: *"Tangeværket kan fortsætte driften uden tidsbegrænsning"*. Det er uklart, på hvilket grundlag denne konklusion drages, og de juridiske aspekter heraf bør derfor afklares nærmere.

- I sin redegørelse anfører Kammeradvokaten "Med hensyn til spørgsmålet om VVM-pligt ved fortsættelse, henholdsvis ophør, af elproduktionen på Tangeværket efter 8. januar 2014 er det min vurdering, at ingen af delene vil udløse pligt til at foretage VVM-undersøgelser." Denne vurdering er ikke reflekteret i Naturstyrelsens notat. De juridiske aspekter af Kammeradvokatens vurdering bør afklares nærmere.
- Naturstyrelsen vurderer, at Viborg Kommune kan være inhabil ved behandlingen af en ansøgning efter vandløbsloven og vandforsyningsloven som følge af, at Kommunen er andelshaver i Gudenåcentralen. De juridiske aspekter i forhold til inhabilitet bør afklares nærmere, og i denne sammenhæng også hvilken myndighed der i givet fald ville skulle substituere Viborg Kommune.
- Materialet fra Naturstyrelsen beskriver ikke, hvem erstatningskrav kan rettes mod, hvis der bliver tale om tab af rettigheder for Gudenåcentralen i forhold til den hidtidige drift og anlæg. I vandforsyningslovssammenhæng vil der normalt ikke ved udløb af en tidsbegrænset tilladelse være tale om et erstatningskrav for mistede rettigheder til hele eller dele af vandmængden, hvis væsentlige samfundsmæssige hensyn taler for en begrænsning af indvindingsretten. De juridiske aspekter heraf bør afklares nærmere.
- I forbindelse med tilladelsen til etablering af Tangeværket blev der pålagt Gudenåcentralen at kompensere for påvirkningen af fiskeriet i Gudenåen. Det er ikke oplyst, i hvilket omfang disse compensationer fortsat gælder. Det bør af lovforslaget fremgå, hvilke forpligtelser der gælder, og i hvilket omfang compensationerne fortsat skal bestå, og om de i givet fald kan fastsættes i de kommunale afgørelser.

Bilag: Notat. Foreløbige vurderinger af konsekvenser af ophævelse af Tangeloven

På vegne af Byrådet i Viborg Kommune

Søren Pape Poulsen
Borgmester